

УДК 338.242:005.

Андрющенко К. А.

д-р екон. наук, проф., професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна.

ВПЛИВ ЗАГРОЗИ ДЕФОЛТУ США НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ БІЗНЕСУ

Сам по собі держборг не такий небезпечний, як можлива криза. Чинники, що підривають західну фінансову систему, можуть призвести до дефолтів у державах із високим рівнем зовнішніх запозичень. Особливе занепокоєння інвесторів викликає держборг США, який у 2026 році знову зріс, перевищивши позначку 38,6 трлн доларів. Державний борг США є зобов'язання країни перед її кредиторами. Федеральний уряд запозичує кошти на покриття бюджетного дефіциту, випускає державні облігації, залучаючи зацікавлених осіб як кредиторів [1, с.411].

Згідно з урядовою статистикою, середній рівень заборгованості Сполучених Штатів з 1942 по 2026 рік становив 6339278,08 мільйона доларів. При цьому свій історичний мінімум борг досяг у січні 1942 року — тоді він становив лише 60 000 мільйонів доларів. У березні 2026 року загальний розмір державного боргу зріс до 39 065 421 мільйона доларів. Це значно перевищує показники лютого, коли заборгованість становила 38 769 806 мільйонів доларів. Березневий результат став новим абсолютним максимумом за всю історію офіційних спостережень.

Сьогодні міністр фінансів США впевнено стверджує, що в історії США ніколи не було дефолтів, і країна завжди виконувала свої зобов'язання. З 2020 року середній розмір процентної ставки обслуговування держборгу зріс з 2 разу до 3,1%. А розмір процентних платежів зріс до \$700 млрд. Витрати на обслуговування боргу в США за підсумками 2024 року виявилися найбільш рекордними з витрат США на оборону. Згідно з прогнозами, за збереження поточних темпів зростання держборгу до 2030 року на відсотки піде більше грошей, ніж на оборону, соціальне забезпечення, освіту, науку та інші категорії.

Американський бюджет 2023 року на 28% забезпечувався за рахунок запозичень і надалі ця частка лише зростає, тому що ставки в США не падають, а не брати нові кредити вони не можуть, адже за рахунок нових кредитів погашаються старі.

З 2020 по 2022 ФРС надрукувала \$6 трильйонів і збільшила грошову масу на 40%, що спровокувало стрибок інфляції по всьому світу і негативно

позначилося на валютах інших країн і змусило Центробанки витратити резерви на підтримку своїх валют.

Наприклад, за жовтень 2022 року Банк Японії витратив на підтримку сени приблизно 43 млрд. доларів. А Банк Англії у вересні того ж року виділив 60 млрд. доларів на підтримку фунта, який впав до рекордно низьких значень. 2022 року девальвація британського фунта до долара на піку досягала майже 40%, а японська ієна за останні 2 роки знецінилася на 50%. Все завдяки поведінці шановних партнерів із США.

Щодо перспектив нового дефолту, то швидше за все США вирішуватимуть свої проблеми за рахунок інших, як це було в минулому. У якій саме формі відбудеться так званий делеверидж поки невідомо, але повністю погасити свої борги при поточних апетитах вони точно не зможуть [2, с.277].

Минулого року, коли розгорілася банківська криза і впали кілька регіональних банків, Мінфін США запустив програму банківського кредитування під заставу держоблігацій. Ця програма, по суті, змусила банки скуповувати американський держборг і американські банки замістили падіння попиту на Трежеріс з боку інших країн. Наприклад, Китай, який був одним із головних власників американського держборгу, скоротив свої вкладення в трежеріс на 40% до мінімуму за 10 років.

До літа минулого року уряду США важко вдалося узгодити програму фінансування, щоб уникнути дефолту. Держборг на той момент вже досяг стелі і становив \$31,8 трлн. У результаті Байден скасував стелю держборгу до січня 2025 року і менш ніж за рік американський держборг зріс до \$34 трлн. При цьому розмір держборгу зростає швидше за ВВП — за підсумками 2023 року співвідношення держборгу до ВВП склало 131%.

У світу почали виникати побоювання щодо можливості США обслуговувати свій борг, можна судити за цінами на золото і тому, як світові центробанки скуповують його рекордними обсягами. Підтримка світової доларової системи приносить США політичні дивіденди, але знижує частку американської економіки у світовій. Сьогодні частка американської економіки становить менше ніж 15% від світового виробництва. Збереження світової доларової системи може призвести до подальшого падіння економіки США.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Pitakdumrongkit K. What causes changes in international governance details?: An economic security perspective. Review of International Political Economy, 2020, 29 (2), 399–424. <https://doi.org/10.1080/09692290.2020.1819371>
2. Wang, Y., Liu, Z., Zhang, Y. (2007). Cross-Border Mergers and Acquisitions: Innovative Capacity and National Economic Security. Journal of Economic Policy Reform, 10 (4), 263–281. <https://doi.org/10.1080/1748787070155199>